

KIS-834 – Gerioù gallek, h.a. rakgeriet **pan-**

(MME, GE, LM – 29 11–12 12 04)

[MME – 29 11 04] Gerioù gallek rakgeriet *pan-* :

Panafricain – panafricanisme – panafricaniste
Panaméricain – panaméricanisme – panaméricaniste
Panarabe – panarabisme
Panasiatique
Pangermanique – pangermanisme – pangermaniste
Panhellénique – panhellénisme
Panislamique – panislamisme
Panslave – panslavisme – panslaviste

Sed a gaver e Dict. Encycl. grand Larousse usuel ; nebeutoc’h zo er Robert. Er geriadurioù brezhonek e kaver un nebeud troidigezhioù... gant dibennoù a bep seurt. Daoust ha tu zo da blaenaat an dibennoù ? Ne gomzer ket atav eus an hevelep tra, ’m eus aon.

Evidomp-ni e ranker ouzhpennañ ar *Panceltisme* benniget...

[GE – 29 11 04] Evel ma lavarez ez eus gant deveradoù *pan-*kemeradurioù liesseurt. Ar re-mañ a c’haller renkañ dindan daou dalbenn hervez ma taveont I d’un devoud ergorel, II d’ur savlec’h oberel.

En degouezh I ez eo gwell, pa c’haller, na gemmañ lostger :

afrikan → *hollafrikan* (*ur c’hleñved hollafrikan*), *amerikan* → *hollamerikan* (*ur c’hendalc’h hollamerikan*), *hollarab*, *hollaziat*, *hollc’herman*, *hollhellen*, *hollslav* ...

Kudenn a sav gant hon “gouenn” venniget ; boas eur da ober gant an adanv *keltiek* hep diforc’h ar selloù I ha II, kentoc’h hep lakaat en argraf bezañs ergorel un devoud kelt — e gwir, e c’haller lakaat en argraf kenkoulz all bezañs ergorel un devoud german, hellen, slav, h.a., ken ma ’z eo ken

ideologek an “devoud ergorel” hag ar “savlec’h oberel” adalek ma kuitaer diarsell an douaroniezh evit mont en un diarsell istorel-kevredadel ; da skouer, *hollvreizhat* a ve dezhañ ur ster disheñvel evit broadelourion, rannvroelourion ar 5 departamant, ranndirelourion ar 4 departamant, ha ster ebet evit ur *ouestoñ* gall purju ; da reizhañ eo enta despizadur an dave I evel henn : “un devoud ergorel pe lakaet da ergorel” — evit na zirenkañ betek re, ha hep gounid bras, ar boazioù, ar verañ *hollgeltiek* daoust ma ve heboelloc’h ober gant *hollgelt* — hemañ diwezhañ a virfe a veskañ “gouenn” ha yezh.

Kudenn heñvel a gaver gant an devoud kravezel : *hollgristen*, *hollvuslim* ; an termen-man diwezhañ a ziwallfe a gouezhañ en ideologiezhoù o ren : *hollislamek* zo forc’hellek dre ma tave d’an devoud istorel-kevredadel koulz ha d’al luskadoù politikel (*hollislam* a ve marteze unsteriekoc’h).

En degouezh II e tere al lostger *-our* pa zave war un dro d’an ober ha d’an tuadur :

hollafrikanour eo an hini a sav a-du gant unaniezh holl bobloù Afrika ; heñvel dra evit *hollarabour*, *hollaziadour*, *hollc’hermanour*, *hollhellenour*, *hollislamour*, *hollslavour* ; al lostger *-ouriezh*, hag eñ charbañchek, a verkfe an ober hag an tuadur o unan : *hollafrikanouriezh*, ..., *hollc’hermanouriezh*, ..., *hollislamouriezh*...

Evit a sell hon “gouenn”, hor be da zibab etre *hollgeltiek*, *hollgeltiegezh* na lakaont kemm ebet etre ar c’hemeradurioù I ha II hag *hollgeltour*, *hollgeltouriezh* (*hollgeltiegour* en deus ur ster all : arbennigour war an holl yezhoù keltiek).

[LM – 11 12 04] Un hanc’her da ouzhpennañ war roll ar gerioù gallek rakgeriet *pan-* : *panturquisme*, luskad politikel da bal dezhañ unvaniñ an holl bobloù turkeger (Azeried, Turkmened, Ouzbeked, Tadjiked, Kirgized ha Kazac’hed).

[GE – 12 12 04] Mar seller diouzh ar savboent yezhel : Br. *holldurkegouriezh*, diouzh ar savboent kenelel : *holldurkouriezh*.